

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, dne 7. januarja 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 3.

SOL.

V preteklih dveh letih so bile pritožbe radi oskrbovanja naših krajev s soljo jako pogoste. Dobivali smo in še dobivamo pretežno morsko sol, ki ni bila vedno najboljše kvalitete, ni bilo pa mogoče dobiti mineralne soli, na katero so naši ljudje navajeni in katero tudi stalno zahtevajo. Pomanjkanje mineralne soli je vodilo, posebno v obmejnih pa tudi drugih krajih, do neprilik in oškodovanja trgovskih interesov, ker so ljudje iskali mineralno sol drugje in tudi tam kupovali druge potrebščine.

V tem oziru se utegnejo prilike v doglednem času izboljšati. Kakor smo že poročali, so imela prizadevanja gospodarskih krogov iz Dravske banovine, predvsem Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in drugih korporacij toliko uspeha, da je uprava državnih monopolov odločila, da se bo Dravska banovina od dne 1. aprila 1930 dalje oskrbovala po enakih delih z mineralno in morsko soljo. V tem oziru so torej vsaj deloma izpolnjene davne želje trgovcev in prebivalstva v Dravski banovini.

Po vsej priliki smemo v doglednem času pričakovati, da se bo zakon o državnih monopolih, med katere spada tudi sol, temeljito preuredil. Po sedanjem zakonu ima uprava monopolov izključno pravico uvoza in velikoprodaje soli v naši državi. Maloprodaja soli pa je bila po prvotnem besedilu zakona prosta in je bilo prosti konkurenci na razpolago, da določa cene soli za prodajo na drobno. Neurejene trgovske prilike v nekaterih delih naše države so dali upravi državnih monopolov povod, da je monopolizirala tudi maloprodajo soli in odredila cene, po katerih se sme sol prodajati na drobno. Glavni namen te preureditve je bila težnja monopolne uprave, da prepreči navijanje cen za sol, ki so bile v gotovih krajih res pretirane in se je prebivalstvo nad

njimi moglo upravičeno pritoževati. Pri nas v tem oziru ni bilo čuti nikakih pritožb, ker je konkurenca cene tako tiščala k tlom, da je bilo vsako navijanje cen za sol v naprej nemogoče.

Pri nas smo torej glede maloprodaje soli prišli pod nož le radi tega, ker je obveljalo načelo, da se mora maloprodaja soli enotno urediti za celo državo. Iz tega razloga so ostala brezuspešna tudi vsa prizadevanja, da se pri nas še nadalje pusti prosto trgovino s soljo na drobno.

Izza časa, ko se je monopolna uprava odločila za monopol maloprodaje potom pooblaščenih maloprodajalcev, so se razmere v trgovini brez dvoma že veliko izboljšale. Vedno ostrejša konkurenca, ki se uveljavlja v trgovini v vseh delih naše države, bi bila po našem mnenju v stanu, da brez oblastnih odredb regulira ceno za maloprodajo na nivou, ki vstreza tako interesom trgovine kakor prebivalstva. Za to jamčijo že pogosto posejane velikoprodaje, ki imajo pravico sol prodajati tudi na drobno.

Prosta trgovina s soljo na drobno bi se dala izvesti tudi v okvirju zakupa velikoprodaje na ta način, da se tvori cela država samo en zakupni reon, kar bi omogočalo, da si maloprodajalec nabavi tako sol, kakršno zahteva njegovi odjemalci, kjerkoli jo dobi. Gotovo je, da bi se pri dobri volji dalo tudi to vprašanje tako v interesu trgovine kakor prebivalstva zadovoljivo urediti. Interes trgovine ne obstoji v tem, da bi zahtevala pretirane dobičke, pač pa rabi v okvirju zmernega dobička proste roke, da more nuditi svojim odjemalcem po zmernih cenah najboljše blago, ki je dosegljivo.

Razmere zadnjih dveh let, ko je bila velikoprodaja v zakupu za majhne reone, dokazujejo, da bi bila zadovoljiva oskrba prebivalstva z res dobro soljo mogoča samo, ako se pri vstrajanju na zakupih določi celo državo za en zakupni reon.

Prednosti in nevarnosti racionalizacije in koncentracije za moderno gospodarstvo.

Leopold Merzbach, šef dveh velikih bank v Frankfurtu in Berlinu, je dejal v nekem razgovoru o gornjem predmetu sledeče:

Kar velja za gospodarsko družbo, to velja danes za posameznega podjetnika v veliko večji izmeri kot prej. Nakupna moč vsega sveta je padla, konkurenca v zalaganju sveta se je poostrila, agrarne dežele so se industrializirale. Da se doseže najboljši v produkciji, je bila racionalizacija obratov neobhodno potrebna. Njena bistvena izvozna oblika je koncentracija. Koncentracija ne zmanjša samo stroškov, temveč razširi tudi obzorje podjetnikov. Velepodjetje more izkoristiti vse prednosti najpopolnejše organizacije in more s svojim pregledom nad gospodarstvom tudi bolje prilagoditi produkcijo nakupni moči. Načelno vodi torej koncentracija do najbolj racionalnega obratovanja.

Pri tem pa pač ne smemo prezreti tudi nevarnosti. S preveliko razširitvijo zapadejo posamezna podjetja birokraciji. S tem se zmanjša njih rentabiliteta in produktivita skupnega gospodarstva. Napake v dispoziciji imajo v tem slučaju veliko hujše posledice, tako za posamezno podjetje, kot za skupno gospodarstvo. Le tedaj, če prevzame spremajoče podjetje produkcijska sredstva fuzioniranih podjetij

za ceno, ki odgovarja njih odpisni potrebi, zadobi to podjetje možnost za bodočo zvišano rentabiliteto. Če prevzemna cena ni sorazmerna, če se na primer kvote v sindikatih in kartelih ocenjujejo kot good will (dobra volja), tedaj nastopijo zastarele naprave neopravičeno kot polnovredne. Obrestno in amortizacijsko breme predrago ocenjene naprave prepreči nato padec prodajnih cen.

Pri takih fuzijah nastane nadaljnji problem: Koristi posameznih so le tedaj identične s koristmi celote, če se skupnemu gospodarstvu vsled uestavitve kakšnega obrata nastala škoda nadkompenzira. Če pa uestavitev obratov prevzemajočemu velepodjetju ne princse toliko koristi kot povzroči prestanek starega obrata skupnosti škode, tedaj se je njen status s priklopitvijo zmanjšal. Zato zahteva koncentracijsko delovanje najskrbnejšega pretehtanja zasebnih in splošnih koristi.

Bistvo koncentracije je, da odpusti delovne moči, ki so neproduktivne. Seveda, če se doseže cilj koncentracije — tvorba kapitala povečujočega se podjetja —, dovede to polagoma do večje zaposlitve v produkcijski sferi in s tem do večje nastavitve delavcev, na drugi strani dobijo odslovljene delovne moči tudi uporabo v

novo nastajajočih ali v razvoju se nahajajočih pridobitnih panogah. Če dovede racionalizacija do znižanja cen, tedaj poživi konsum ali pa se tvori hranilni kapital pri masi konsumentov, s čimer dobijo odslovljene delovne moči zopet zaposlenost. Drugače je, če koncentracija ne dovede v zadostni meri do ojačene tvorbe kapitala. Tedaj preostane polno brezposelnih, ker je danes tudi izseljevanje delovnih moči ovirano. Le-te samo konsumirajo, ne da bi producirale, in zmanjšajo na ta način produkcijsko korist racionalizacije, deloma uporabljajo državno skrbstvo. Bolezenski znak našega gospodarskega telesa je, da se nahajamo danes še v tem položaju.

OTVORITEV TELEFONSKEGA PROMETA S POLJSKO.

Z odlokom ministrstva šte. 125.113 od 5. decembra m. l. je bilo 15. decembra p. l. olvoren telefonski promet med centralami Ljubljana in Warszawa, Bielsko, Katowice, Krakow, Łódz in Lwów. Promet se vrši po progi preko Zagreba in Budimpešte. Pristojbina za navadni pogovor do prvih treh minut je v relaciji Ljubljana—Warszawa, Bielsko, Katowice, Krakow in Łódz 9 zl. fr. ali 99 dinarjev, v relaciji Ljubljana—Lwów pa 8-40 zl. fr. ali 92-40 Din. Za pozivnice je pristojbina enaka tretjini pristojbine navadnega pogovora. Dovoljeni so tudi nujni pogovori s trikratno in silno nujni pogovori (éclair) z desetkratno pristojbino navadnega pogovora.

* * *

BOSNA HOČE NOVIH ZELEZNIC.

Ozkoirne bosanske železnice so v smeri proti severu priključene na normalni tir samo v Bosanskem Brodu, s čimer je izvoz surovine iz Bosne zelo otežkočen in prav tako uvoz žita itd. iz Vojvodine in Slavonije v Bosno. Soli iz Kreke in Simin Hana je letno na primer za 6000 vagonov, sode iz Lukavca za prav toliko, premoga za 135.000 vagonov, itd. Zato zahtevajo Bosanci novih železnic, v prvi vrsti zgradbo normalnotirne železnice Tuzla—Brčko.

* * *

ODPRAVA SEJMOV.

V okrožju osiješke Trgovske in obrtne zbornice so v preteklem poletju odpravili več kot polovico živinskih sejmov, 240 od 460. Tudi število blagovnih sejmov so znižali. V bodoče izključni blagovni trgi ne bodo več dovoljeni. Dovoljeno bo samo, da se na živinskih sejmih prodaja ono blago, ki je z rejo itd. živine v zvezi, torej sedlarsko in jermenarsko blago, vrvi itd.

* * *

ZVIŠANA DOSELJENSKA KVOTA JUGOSLAVIJE V U. S. A.

Kvota doseljavanja v Ameriko so sedaj na novo zakonito uredili. Dodeliti se sme odslej na leto 153.714 oseb, do čim je znašala kvota l. 1924 še 164.667. Med 14 državami, kojih kvota je zvišana, je tudi Jugoslavija; njena kvota se je dvignila od 671 na 845. Kvota Avstrije so zvišali od 785 na 1413, kvota Ogrske od 473 na 869, Italije od 3845 na 5802, Poljske od 5982 na 6524, Velike Britanije in Severne Irske (Ulster) od 34.000 na 65.721; zelo je padla kvota Nemčije (od 51.227 na 29.957), Švice (od 2081 na 1707) in Irske države (od 28.567 na 17.852). Primerjana z drugimi državami je naša kvota še zmeraj majhna.

Višje zavarovanje nameščencev pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani je poslalo vsem svojim članom naslednji poziv:

Pred kratkim je banska uprava v Ljubljani potrdila nova pravila Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ki vsebujejo temeljna določila o takozvanem višjem zavarovanju zasebnih nameščencev. S tem dejstvom so uspešno zaključena neumorna prizadevanja društvene uprave, da zajamči društvu, ki že 94 let vrši socialno funkcijo v prid zasebnim nameščencem v Sloveniji, nadaljni trden pravni temelj in ustvari bazo za namomestno ali višje bolniško zavarovanje.

Bolniška blagajna društva je krajevni organ Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu kot vrhovnega nosilca socialnega zavarovanja v državi in je kot taka glede prispevkov in dajatev podrejena zakonu o zavarovanju delavcev, statutu ter raznim predpisom in okrožnicam Osrednjega urada. Društvo pa je v pravnem pogledu popolnoma samostojno, zanj veljajo nova pravila odobrena v smislu društvenega zakona in iz svojih lastnih sredstev more več nuditi, kakor pa daje zakon o zavarovanju delavcev.

Člen 7. spremenjenih društvenih pravil vsebuje sledeče višje dajatve za redne člane oziroma za njihove svojece:

1. Pri zdravljenju v javnih bolnicah razliko med III. in II. razredom ter stroške za obrabo instrumentov v bolnicah pod pogoji, ki jih določa zakon o zavarovanju delavcev, statut Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ter na podlagi zakona in statuta izdanih okrožnic in sicer: a) ako traja članstvo manj kot eno leto, za dobo treh mesecev; b) ako traja članstvo preko enega leta, za dobo šestih mesecev.

2. Ako traja bolezen preko enega leta, v katerem slučaju prenehajo dajatve po zakonu o zavarovanju delavcev, imajo člani pravico do brezplačnega zdravljenja, zdravil in bolnice II. razreda, v kolikor to dopuščajo finančna sredstva društva: a) ako je trajalo članstvo preko treh let, še tri mesece; b) ako je trajalo članstvo preko šestih let, še šest mesecev. V izjemnih slučajih in po posvetovanju z blagajniškimi zdravniki bo društvo sopsrpevalo bolnim članom primerne zneske za operativna zdravljenja v inozemstvu.

3. Če traja bolezen tako dolgo, da preneha pravica do rednih službenih prejemkov in ne dobiva zavarovanec nikake plače, razliko od zakonite hranarine na zavarovano plačo.

4. Za primer onemoglosti in starosti invalidno podporo, katere višino določi odbor po razpoložljivih materialnih sredstvih, če že ne dobiva sicer nikake zakonite redne rente za onemoglost in starost.

V svrhu pridobitve pravice do navedenih ugodnosti se mora v smislu čl. 5. pravil redni član s posebno prijavo zavezati, da bo plačeval skupno z zakonitimi bolniškimi premijami še poseben mesečni prispevek, ki ga je občni zbor določil na 20 Din. Pobiranje posebnih prispevkov je pričelo s 1. januarjem 1930.

Bolniška blagajna šteje že preko

5000 članov — število stalno narašča — pa je gotovo, da bo moglo društvo, ako se vsi člani zavarujejo tudi za višje dajatve, zbrati lepa sredstva, s katerimi bo možno v največji meri zadostiti smotrom, določenim v pravilih. Društvo izraža dalje trdno nado, da bodo poslodavci prevzeli nase mesečno premijo 20 Din, če že ne vso, pa vsaj polovico, ter storili od svoje strani vse, da postanejo njihovi nameščenci deležni ugodnosti višjega zavarovanja.

Društvo je poslalo vsem svojim članom vzorce prijavi za višje zavarovanje s prošnjo, da jih porazdele med nameščence in vrnejo izpolnjene z njihovimi podpisi.

Deluje na to, da pristopijo vsi nameščenci v višje zavarovanje, in jim pomagajte nositi nova bremena. Dolga desetletja so v društvu složno delovali predstavniki poslodavcev in delojemalcev, da v kar največji meri zadovolje upravičene težnje zavarovanega člaustva, in to solidarno delo je tudi rodilo koristne sadove za naše zasebne nameščence kljub številnim težkočam, ki jih je moralo društvo premostiti zadnja leta, da si je utrdilo svoje ekstenzivne temelje. V takem složnem nadaljnjem delu vidi društvo tudi najjačje jamstvo za uspešno izvedbo višjega zavarovanja, za razmah in procvit že skoraj stoletne socialne zavarovalne institucije, ki naj postane najtrdnješa socialna stavba za pospeševanje bitnih življenskih interesov zasebnih nameščencev v Sloveniji.

MERKURJEV

PLES
se vrši 11. t. m.
v dvorani
UNION

POROČILO LJUBLJANSKE BORZE O LETU 1929.

Lani je promet na naš borzi prekoračil eno milijardo dinarjev; leta 1928. je znašal 987 milijonov dinarjev, leta 1927, v katerem je bil 1. junija odprt, pa 416 milijonov. Največji del prometa, 975 milijonov dinarjev, je odpadel lani na devize (leta 1928 954 milijonov, leta 1927 394 milijonov). Promet v lesu in premo-gu je obsegal 2805 vagonov proti 2816 v letu 1928 in 2144 v letu 1927. Cene so padale. Promet v dječelnih produktih je znašal 350 vagonov v vrednosti 86 mil. dinarjev (leta 1928 340 in 102). Tudi tu so cene padale.

Ponudbe, poupraševanja

ZA IZVOZNIKE JABOLK.

Za uvoz jabolk na londonski trg se zanimajo naslednje angleške tvrdke:

T. J. Poupard Ltd., 518, London, Centre Row, Covent Garden, W. C.

A. O. Kelly & Co., London, Covent Garden Market, W. C. 2.

Dan Wuille & Ltd., London, 102, Long Acre, W. C. 2.

J. & H. Goodwin Ltd., London, 39, Long Acre W. C. 2.

R'dley Houlding & Co., London, 10, Russel-Street, W. C. 2.

G. Monro Ltd., London, 41, King-Street, W. C. 2.

Isaacs Bros., Ltd., London, 28, James-Street, W. C. 2.

Garcia & Co., Ltd., London, 28, Centre Row Covent Garden, W. C. 2.

S. E. Bales, London, 5, Stoney-Street, S. E. 1.

MEDNARODNA SPEDICIJSKA USTANOVITEV V JUGOSLAVIJI S CENTRALO V LJUBLJANI.

Bush Service Corporation v Londonu, Cero in Jellinek v Zagrebu in Interkontinental v Zagrebu so ustanovili v Ljubljani Bush Service Corporation d. z. o. z. Podružnice bodo ustanovljene v Zagrebu, Novem Sadu, Mariboru, Subotici in Koprivnici. Glavni namen nove ustanovitve je špedicijska (odpravniska) kupčija v prekomorske dežele. Glavni zavod Busha je Bush Terminal v New Yorku z osnovno glavnicco 40 milijonov dolarjev, s skladišči v izmeri 30 milijonov kubičnih čevljev, različnim kolo-dvorom s 40 km tira, 40 pristaniščinimi prostori za oceanske parnike in lastnimi skladiščnimi hišami v 20 ameriških industrijskih središčih. Ta newyorška družba ustanavlja podružnice v vseh evropskih državah. In njena londonska podružnica Bush Service Corp. je ustanovila sedaj v Ljubljani skupaj z Lassenovim koncernom in gori omenjenima drugima družbama posebno družbo. Bush Service Corp. se peča s prekomorsko kupčijo, Lassen vodi evropske posle. Lassenovemu koncernu pripada tudi V. Freeman, ki je lani spremljal šefa newyorškega Bushovega koncerna po Dalmaciji. Ob tej priliki je nastal načrt za ustanovitev nove družbe.

* * *

NASA TRGOVSKA BILANCA AKTIVNA.

V mesecih januar—november 1929 je znašal naš uvoz 6995 milijonov dinarjev, naš izvoz pa 7140 milijonov dinarjev, tako da smo po triletni dobi prvič zopet dosegli aktivnost. Ker je bila prav gotovo tudi decemberska bilanca aktivna, bo aktivna tudi celoletna bilanca. Vsekakor prav razveseljivo dejstvo, posledica dobre letine.

* * *

PRODUKCIJA PREMOGA V JUGOSLAVIJI RASTE STALNO.

V letih 1922 do 1929 se je produkcija rjavega in črnega premoga ter lignita v Jugoslaviji lakole razvijala: leta 1922 3,730.000 ton, l. 1923 4,101.000 ton, l. 1924 4,185.000 ton, l. 1925 4,152.000 ton, l. 1926 4,141.000 ton, l. 1927 4,745.000 ton, l. 1928 5,051.000 ton, l. 1929 (cenitev) 5,332.000 ton. Od lanske produkcije odpade na železnice približno 2,182.000 ton, na porabo plovbe pa samo ca. 177.000 ton. Dober odjemalec je industrija, eksport pa vzame le majhne količine premoga.

* * *

DRŽAVNA BANKA IN DENARNA REFORMA V TURCIJI.

Kakor smo že poročali, je bil pred kratkim v Angori grof Volpi, stabilizator lire, povabljen od turške vlade. To je tretji slučaj od lanskega poletja, da je poklicala turška vlada inozemskega izvedenca v svrhu posvelovanja glede vrednostne reforme. Najprvo je bil povabljen v Angoro dr. Vissering, predsednik Nizozemske banke, da prouči položaj na licu mesta. V začetku letošnjega leta je bil povabljen v Angoro dr. Schacht, a je moral odkloniti, že zato, ker je bila parška Youngova konferenca pred durmi. Delegiral je pa v Angoro vladnega svetnika dr. Müllerja, ki pozna razmere v Turčiji še iz vojne dobe. Sedaj sili k odločitvi projekt državne banke. Izgledi za dodelitev koncesije kakšni inozemski finančni skupini niso veliki. Novi denarni zavod hočejo opremiti z glavnicco 50 milijonov turških funtov, od koje vsote naj prevzame turška vlada dve tretjini, ostalo tretjino naj bi pa prevzele narodne turške banke. Brali in poročali smo pa tudi, da bo morda vseeno pripuščen tudi inozemski kapital. Omenjene narodne turške banke bi bile pod vodstvom Trgovske banke, leta 1924 v Angori ustanovljenega zavoda, ki razpolaga z delniško glavnicco 4 mil. funtov in čigar vodstvo je popolnoma v turških rokah. Turčija se hoče v vseh ozirih osamosvojiti, a ko pride odločilnega koraka, mora vselej uvideti, da brez inozemskega kapitala nič ne opravi.

* * *

Po svetu

Izvoz in uvoz v londonskem pristanišču v osmih mesecih — april—november — je dosegel rekordno ladijsko vsebino 40 milijonov register ton, to je za 56% več kot v isli dobi prejšnjega leta.

Panamski prekop izkazuje za lansko leto 27,500.000 dolarjev dohodkov, za 1,250.000 dolarjev več kot v letu 1928.

Ogrske tovarne škroba, 11 po številu, so sklenile kartelno pogodbo in so morale na podlagi pogodbe tri tovarne ustaviti obratovanje. Z novim kartelom se je število na Ogrskem delujočih kartelov dvignilo na 94.

4,264.000 kg rib so nalovili ob morski obali v Jugoslaviji v lanski letni seziji. Nasolili so jih od te vsote 1,709.000 kg, konservirali pa 346.000 kg. Lanska polna sezija je bila med najboljšimi v zadnjih petih letih.

Z vinsko trto je zasajenih v Jugoslaviji 170.000 ha zemlje; 36.000 ha pride na staro domačo trto, ostalo pa na ameriško trto.

Belgijska industrija namiznega stekla se bo združila v kartel, ki bo vseboval 26 obratov. Sporazumeli se bodo glede cen. Položaj v tej industriji je zadovoljiv, naročila so zelo številna.

Tekstilne tovarne na Poljskem opuščajo v velikem številu obratovanje, ker je slagnacija v prodaji deloma katastrofalna. Posebno so prizadete tovarne v okraju Bialystok.

V kvotni razdelitvi nemške železne in jeldene industrije se vršijo velike spremembe; Vereinigte Stahlwerke kupujejo tovarno za tovarno.

Fuzija treh velikih ameriških vagonogradbenih družb in njih podružnic se pripravlja. So pa to: Pullman Incorp., Standard Steel Car Co in Osgood Bradley Co. V novem podjetju, ki bo razpolagalo z glavnicco 400 milijonov dolarjev, bo vodila Pullmanova družba.

V Franciji se je ustanovila zveza tovarnarjev pločevine in je pričela poslovati z Novim letom; ustanovljena je zaenkral za eno leto. Zveza je sedaj še rahla, a njene prodajne cene bodo enotne. V kratkem bodo ustanovili skupen prodajni urad.

Belgijski plovni družbi Lloyd Royal Belge in Compagnie Belge Maritime du Congo se bosta v svrhu znižanja obratnih stroškov fuzionirali v novo družbo z delniško glavnicco 150 milijonov frankov. Novo podjetje, ki bo obdržalo ime druge gori imenovane družbe, bo edina belgijska plovna družba mednarodnega pomena.

Tečajne zgube na berlinski efektni borzi so dosegle v preteklem letu ogromno vsoto 5500 milijonov mark.

Nova trgovska banka v Skoplju z imenom Generalna Trgovska d. d. in z osnovno glavnicco dveh milijonov dinarjev je ustanovljena. Nemen ji je nakup in prodaja agrarnih produktov, izvoz agrarnih produktov, surovin in industrijskih izdelkov, uvoz industrijskih izdelkov in polfabrikatov.

Promet tržaškega pristanišča v letu 1929 je znašal nad tri milijone ton ali 239.000 ton več kot v letu 1928.

V splitskem pristanišču so montirali prvi elevator z električnim pogonom za težko blago. Montirali bodo še dva elevatorja. Vse tri bodo zvezali potom električnega voda in tira z železniško postajo.

Poraba sladkorja v Jugoslaviji znaša 73 kg na osebo.

V ribji lopi v Splitu so prodali lani 3,850.000 meter. stofov rib za 7,275.000 dinarjev.

Državna Hipotekarna banka je dovolila v preteklem letu veliko število posojil v skupnem znesku 400 milijonov dinarjev. Hranilne vloge so se v prvih enajstih mesecih dvignile za 75 milijonov dinarjev na več kot pol milijarde dinarjev. Pripravlja se ustanovitev sledečih podružnic: Niš, Sarajevo, Skoplje, Celinje, Banjaluka.

Finančna skupina Mac Daniel, zakupnica kopališča Palić pri Subotici, je imela v preteklem letu večmilijonski deficit in prosi za znižanje najemnine ter da ji mesto prepusti kopališče v lastno režiho. Vse to naj bi se izvršilo brez razsodišča.

Dr. Jurij Stempihar:

Civilno-pravne meddržavne pogodbe Kraljevine Jugoslavije.

(Ponatisk prepovedan.)

Članek poskuša podati po stanju koncem novembra 1929 površinski pregled onih meddržavnih pogodb Kraljevine Jugoslavije, ki vsebujejo določbe iz področja civilnega (tudi trgovskega) prava in iz takozvanega gmotnega (ne zgolj formalnega) dela civ. postopanja, zlasti določbe o sposobnosti in pristojnosti, o pravicah in dolžnostih oseb in oblasti.

Te določbe so našete samo pri singularnih pogodbah, ker je označba, naslov pri kolektivnih pogodbah dovolj jasna za določitev vsebine pogodbe. Pa tudi pri singularnih pogodbah niso naštevane določbe iz področja pomorskega zasebnega prava in iz področja »pravne pomoči« v civilnih zadevah.

Pripominja se, da je včasih težko ugotoviti, če meddržavna pogodba še velja. Pogodbe, glede katerih se je moglo ugotoviti, da ne veljajo več, niso navedene.

Kolektivne pogodbe so hitro našete:

1. pogodba v zaščito industrijske svojine ter sporazum o meddržavnem upisovanju tvorniških in trgovskih žigov in znakov dto Haag, 6. novembra 1925, Sl. Nov. 1928 št. 223-LXXII;
2. pogodba o prevozu potnikov in prtljage ter pogodba o prevozu blaga (po železnicah) dto Bern, 23. oktobra 1924, Sl. Nov. št. 226-LXXIV.

V praksi se posebno občuti, da nismo pristopili meddržavnim pogodbam v zaščito avtorskega prava. V znanosti zato manjka poskusov, da se pogrešana zaščita skonstruira na drugi podlagi. V ta namen se pritegujejo različne pogodbe. N. pr. glede Nemčije čl. 28 trg. pogodbe iz leta 1927 (Lapajne, Mednarodno in medpokrajinsko zasebno pravo SHS, str. 303; Živ. M. Perić, Zeitschrift für ausländ. und internat. Privatrecht, III., 1 str. 152); glede Francije (in USA) mirovne in razne predvojne pogodbe (prim. Mail-lard-Andrassy v Mjesečniku 1928 str. 546). Praksa ni tako liberalna kot veda, čl. 28 nemške trg. pogodbe iz leta 1927 je naložil samo zakonodajnemu organu SHS dolžnost, da izvede pristop k meddržavni uniji. Čl. 16 francoske trg. pogodbe iz leta 1929 ima slično normo (prim. tudi čl. 28 čl. trg. pogodbe 1928); toda zak. zapisnik predvideva izrecno, da mora SHS v svrhu »stvarne uporabe« člena 16 urediti notranjo zakonodajo (prim. čl. 12 srbsko-francoske trg. pogodbe 1906/1907, Zbornik 62 str. 48). Ni misliti, da bi mogel imeti čl. 28 nemške trg. pogodbe dalekosežnejši pomen, kot čl. 16 francoske ali čl. 28 čl. trg. pogodbe. — Glede pozivanja na mirovne in na predvojne pogodbe se ne sme prezreti, da se n. pr. v čl. 274/I. senčnem miru besede »ou qui seront retablis ou restaures par application de l'art. 258 du present Traite« ne morejo nanašati na našo kraljevino, ker čl. 258 baš predpostavlja pristop k bernski uniji in le-tej ni pristopila naša kraljevina, niti Srbija, niti Avstro-Ogrska, dočim je pristop Črne gore brezpomemben. Brez pristopa k bernski uniji tudi po mirovnih in predvojnih pogodbah ni meddržavne avtorske zaščite. Pri tem stanju nudi naša kraljevina meddržavno avtorsko zaščito le, v kolikor obstoji meddržavna pogodba. V poštev bi prišel le čl. 26 angleške trg. pogodbe iz leta 1926, ki normira glede zaščite avtorskega prava izenačenje z domačini (čl. 11 srbsko-angleške trg. pogodbe iz leta 1907 se je omejeval na zaščito industrijske svojine).

V razmerju namram premaganim državam vsebujejo mirovne pogodbe obsežen in zamotan sistem civ. pravnih določb ki se predpostavlja kot složno pristopen. Vsled nepopolnosti ali neuporabnosti v praksi je dal ta sistem povod, da se je morala skleniti cela vrsta singularnih pogodb ki pridejo pod II. na vrsto.

Mala antanta.

Pogodba o splošnem aktu posredovanja, arbitraže in sodnega razpravljanja med državami Male antante 21. maja 1929, Sl. Nov. 1929 št. 280-CXIII; v pošteu utegnejo priti določbe čl. 3 in 34.

Italija.

A. Prvotno podlago tvori srbsko-ital. pogodba o »konzulstvu i nastanjanju« 28. 10/9. 11. 1879, Zbornik 35, str. 231, veljavna za SHS vsled splošne določbe čl. 12 pogodbe v zaščito narodnih manjšin dto Sen Žerman 10. septembra 1919. Navedena pogodba iz leta 1879 odreja izenačenje z domačini v civ. pravnem prometu in v civ. postopanju ter urejajo pravno pomoč v civ. stvareh. — Dto Rim, 6. aprila 1922 sklenjeni pogodbi o »sodni zaščiti medsebojnih državljanov« in o medsebojni prisilni izvršbi, sta bili v Italiji objavljeni 24. februarja 1924 (decreto-legge 13. decembra 1923 št. 3182), v SHS še ne. V obeh pogodbah je prevedeno, da stopita v veljavo po izmeni ratifikacij; ital. vrhovno sodišče jih smatra obveznim (Pretnar, Slov. Pravnik 1929 str. 129), dasi ratifikacije doslej še niso bile izmenjane. Praksa v SHS se drži pogodbe iz leta 1879; njena veljavnost je bila od italijanske vlade v posameznih slučajih priznana.

B. Od »santa-margaritskih« konvencij dto Rim 23. oktobra 1922 (Sl. Nov. 1923, št. 142) pride v poštev »konvencija za splošne sporazume«, ki vsebuje poleg drugega določbe o sistemizaciji bank in zamenjavi a. o. kron; o nacionalizaciji trg. družb; o fidejkomisu in izvrševanju lastnine na neprimičnihih; o pasivni volilni pravici pri trg. družbah; o sekvestrih.

C. Od »belgrajskih konvencij« (Sl. Nov. 1928 št. 226-LXXXVII-G oz. B. oz. A.) pridejo v poštev; 1. trg. in plovb. pogodba 14. julija 1924, ki določa medsebojno priznavanje pravnega obstoja in največjih ugodnosti za trgov. in civil. družbe, pravice standi in iudicio priznanim pravnim ose-

bam in družbam, uporabo mednarodne pogodbe o zaščiti ind. svojine (o zaščiti avtor. prava molči); 2. konvencije in specialni sporazumi, 12 avgusta 1924: a) pogodba o povrnitvi dober, pravic in interesov (v izvršitev čl. 65-7 konv. za splošne sporazume); b) pog. o ustanovah ter o dobrih zajednic in javnopravnih oseb (v izvršitev čl. 266, 273 senžerm., čl. 249, 256 trianon. miru); c) sporazum o zavarovanjih ureja izenačenje določenih zav. družb za gotovo dobo, ustanovitev posebnih portfejev za posamezna zavarovanja, valuto plačila in razmerja napram a. o. valuti; č) sporazum o stečaju ureja pogoje meddržavnega priznanja in učinkovanja stečaja ter pravno pomoč v stečajnih zadevah; zajamčuje izenačenje medsebojnih upnikov; d) sporazum o industrijskih podjetjih, trgovskih družbah in drugih društvih ureja nacionalizacijo takih ustanov, nahajajočih se na ozemlju druge pogodnice (primerjaj čl. 37. konv. za splošne sporazume); 3.) pog. o nastanjanju in konzularni službi 21. avgusta 1924 odreja izenačenje medsebojnih državljanov glede zaščite osebe in imetka; za zastopništva in podružnice velja na ozemlju druge pogodnice krajevni zakon glede pologov, upisov, objav, upravnikov, zastopnikov, bilance; izenačenje z domačini v pogledu dednega prava, glede nepremičnin se forum določa lege rei sitae, mora pa uporabiti domovinski zakon zapustnikov; za premično zapuščino velja domovinski materialni zakon in pristojnost domovinskih oblasti; za 50-kilometerski obmejni pas predvidena omejitev pridobivanja, posesti in uživanja nepremičnin (prim. čl. III. zaključke zapisnika, čl. 56-8 konv. za splošne sporazume, decreto-legge 23. maja 1924, št. 1122) ne velja za pridobivanje ab intestato in slično; čl. 9 prizna implicite medsebojno pristojnost pri pozakonitvah in posvojitvah državljanov druge pogodnice (mater. kol. norme ni).

(Dalje prih.)

Vložitev davčnih prijav

glede dohodka od podjetij, obratov in samostojnih poklicev za priredbo prihodnine in prometnega davka za davčno leto 1930.

Davčna uprava Ljubljana meslo razglašča: Vsa podjetja, obrati (trgovinsko-industrijski in obratni), odnosno vse osebe, ki se bavijo s samostojnim poklicem in vse osebe, ki so zavezane prihodnini in prometnemu davku, morajo v času od 5. januarja do vslelega 5. februarja 1930 vložiti pri pristojni davčni upravi prijavo o dohodku in prometu, ki so ga dosegle od teh poslov v poslovnem letu 1929.

Prijavo je posebe vložiti za vsaki objekt (obr.) kakor tudi za vsako vrsto posla, n. pr. če ima trgovec centralo in filijalko, mora vložiti prijavo za centralo in posebe še za filijalko. Če trgovec z mešanim blagom loči v istem obratu tudi pijače, mora vložiti posebno prijavo za trgovino z mešanim blagom in posebno prijavo za ločenje pijač. Če se krojač n. pr. hkrati bavi tudi s prodajo izgotovljenih oblek, mora vložiti prijavo za dohodek iz krojaškega obrla in posebe še za dohodek iz prodaje izgotovljenih oblek.

Rudarska podjetja, ki so podvržena temu davku, morajo vložiti prijavo za vsaki rudnik in posebe za vsak samostojni pomožni rov.

Prijavo morajo vložiti tudi one osebe, ki so po členu 46. zakona o neposrednih davkih oproščene plačevanja tega davka (mala hišna obrt, obrati težkih invalidov itd.).

Obrazec davčne prijave se dobi pri podpisani davčni upravi.

Prijave izpolni in vložiti: 1. lastnik obrala ali podjetja, odnosno oseba, na katere račun se obrat vodi; 2. v primeru zakupa zakupnik; 3. za nedolčne njihovi reditelji ali varuhi; 4. za mase njihovi zastopniki.

Prijavo lahko vložiti tudi druga oseba, če se izkaže s specialnim ali generalnim pooblastilom davčnega zavezanca.

Prijava naj se izpolni v vseh razpredelkih po vrsti, kakor slede v obrazcu,

kar najbolj jasno in detajlirano. Ker je predmet obdačbe enoletni čist dohodek, ki se je dosegel v preteklem poslovnem letu, se priporoča davčnim zavezancem, da ta dohodek za svojo lastno korist točno prijavijo, ker se samo na ta način izognejo kazenskim posledicam netočnega prijavljanja. Enoletni dohodek od se smatra kosmat dohodek po odbitku izdatkov, ki so potrebni za vršitev podjetja, obrli ali poklica. Izdatki, ki niso v stvarni zvezi z obratom, marveč služijo za vzdrževanje davčnega zavezanca, njegove obitelji ali drugih oseb, se ne smejo odbiti od kosmatega dohodka.

V interesu davčnih zavezancev samih je, da prilože prijavi potrebne dokaze, posebno začetni in končni inventar, odnosno račun, bilanco izgube in dobička, korespondenco in slično, če vodijo trgovske knjige, potem potrdila državnih in samoupravnih oblasti, bank itd., s katerimi zamorejo verjetno dokazati točnost prijavljenih podatkov.

Obrtniki naj se v prijavi izjavijo, če se hkrati bavijo s prodajo gotovega nabavljenelega blaga, če obralujejo s stroji na pogon in koliko pomočnikov zaposlujejo v obratu.

Podjetniki, ki delajo na akord, morajo tudi to navesti v prijavi.

Prijava se mora oddati osebno ali po pošli oni občini ali davčni upravi, na katere teritoriju se obrat nahaja. Kdor ne vložiti prijave v roku, ki je določen s tem pozivom (t. j. v času od 5. januarja do 5. februarja 1930), plača kot kazen 3% od osnovnega davka in ako prijave ne vložiti niti na pismeni poziv v nadaljnjem roku osmih dni, pa 10% osnovnega davka.

Če se v davčni prijavi navedejo neresnične prijave z namenom, da bi se izognilo davku, ali če se zalagijo objekti ali vir dohodka, zadenejo davčnega zavezanca posledice iz člena 142. zakona o neposrednih davkih. Če davčni zavezanec ne zna pisati ali ne zna prijave izpolniti, poda lahko davčno prijavo na zapisnik pri pristojni občini ali davčni upravi. — Vložitelju prijave se potrdi prejem prijave.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

* Posebno poročilo Trgovskega lista *

Devizno tržišče.

Radi božičnih praznikov je bilo borzno poslovanje omejeno samo na dva dneva, bil pa je vključ v vsakodnevni devizni promet dokaj znaten, kar izpričuje dejstvo, da so imele pri tem velik vpliv zaključne bančne bilance za tekoče leto. Kajli dne 23. t. m. je zaključil borzni seslanek s prometom od Din 7.465.994/67, pri čemer tvorijo pretežni del zaključki v devizah Curih in pa London, pravtako kot dne 27. decembra, kateri borzni dan je bil zaključen še z značajšim prometom od Din 8.482.364/03. Skupni devizni promet tedaj znaša v minolem tednu približno 16 milijonov dinarjev napram 16/716 m. l. dinarjev v predzadnjem tednu, kar dokazuje vsekakor rekordno kupčijsko razgibanost.

Sveda tvorijo tudi v tem slučaju — kot vedno doslej — pretežni del deviznega prometa zaključki v privatnem blagu, ker je od skupnega prometa dala v preteklem tednu Narodna banka sicer nekaj več kot v predzadnjem tednu (za 3-158 mili. dinarjev), vsekakor pa komaj dobro tretjino — 5-764 milj. dinarjev, med drugim največ Curiha (2-269), Praga (1-414), Berlina (1-215) in deloma Dunaja (0-714), dočim je privatna ponudba omogočila perfekuiranje zaključkov predvsem v devizah London (5-457), Curih (2-998) in deloma Trst (0-874).

Primerjaje promet v pretečenem tednu z onim v predzadnjem tednu, vidimo, da je London še vedno na prvem mestu, da pa zavzema to pol mesto New Yorka Curih, ki je bil nabavljen predvsem v arbitražne svrhe, medtem ko so ostale devize obdržale svoja prejšnja mesta. Velikost in porast oziroma padec prometa v posameznih devizah minolega tedna je razviden zlasti iz naslednjih promernih števil (v oklepajih promet v predzadnjem tednu): London 5-553 (4-989), Curih 5-267 (1-934), Praga 1-647 (1-665), Berlin 1-299 (1-050), Trst 0-874 (1-444), Dunaj 0-860 (1-142), New York 0-305 (4-696), Pariz 5-109 (0-037) in končno Budimpešta 0-034 (0-047).

Devizna tečajnica ne kaže močno izpremenjene slike, ker so ostali tečaji važnejših deviz kakor Curiha (1095/90), Londona (275), New Yorka (56/22), deloma Praga (167/29) in Budimpešte (9-8794) skozi celi pretekli teden docela neizpremenjeni nalik tečajem na poslednjem borznem sestanku predzadnjega tedna. Malenkostno tečajno razliko beležita notici Pariza (od 222/02 na 222/-) in Bruslja (od 7-8876 na 7-8877). Nasprotno pa očituje deviza Dunaj očitalnejšo tendenco navzgor (od 7-9331 23. decembra na 7-9353 27. decembra) in pravtako Amsterdam in Berlin, katera sta sicer manj oscilirala, dočim je ulpel Trst od 23. decembra (294/90) do 27. decembra (294/80) 10-poenški padec.

Ostale devize niso nolirale.

Efektno tržišče.

Tečaji vseh na Ljubljanski borzi beleženih efektoev so tudi tekom prejšnjega tedna ostali neizpremenjeni.

Zaključkov ni bilo; zanimanje in tendenca pa sta še nadalje skrajno slabi.

Lesno tržišče.

Ako se ozremo na pretečeno leto, vidimo, kljub nekakemu zastoju zadnje čase, vendarle lep uspeh v letu 1929 na našem lesnem trgu. Kakor prejšnja leta, tako je tudi letos les, kot glavni eksportni produkt Dravske banovine, zavzemal prvo mesto v blagovnem prometu na Ljubljanski borzi. Ne oziraje se na številčno velikost prometa in na veliko množino vagonov, prodanih na naši borzi, moramo ugotoviti prijetno dejstvo, da se je število producentov in trgovcev, ki so se posluževali kupčevanja na borzi, v primeri s prejšnjim letom pomnožilo. Kratko rečeno, ugled in zaupanje v našo borzo se je doma pa tudi pri naših odjemalcih v tujini utrdilo.

Stalna poročila o stanju lesne trgovine in strokovna navodila glede produkcije lesa posameznih vrst v strokovnih listih so pa imele zelo koristno posledico — izboljšanje male lesne produkcije. Tudi manjši producent je začel uvidevati, da ima lepo izdelan les ne samo večjo vrednost, temveč tudi se lažje spravi v promet. Konkurenca naših sosedov je v zadnjih časih zelo velika. Da pa zamoremo uspešno držati konkurenco, je neobhodno potreben podvig naše lesne industrije na meslu, ki ga zavzemajo na svetovnem lesnem trgu naši sosedje.

Najhitreje in najuspešneje bi pripomogli do tega vsekakor praktični tečaji za racionalno izdelavo lesa.

Prometna sredstva so se v lanskem letu znatno izboljšala in ako se bodo še naše luke uredile, tedaj lahko upamo na lepše uspehe v našem lesnem eksportu, tako, da bodo tudi naša ožja domovina zavzemala na svetovnem tržišču mesto, ki ji po naravni legi in bogastvu v lesu upravičeno priliče.

Vsled praznikov je bil promet v tednu pred Božičem majhen. Poslovala je borza samo dva dni. Zaključilo se je 30 vagonov bukovih suhih drv z do 10% okroglic, 1 vagon oglja, 1 vagon bukovih hlodov, 2 vagona neobrobjenih hrastovih plohov in 2 vagona desk — smreka, jelka — 18 in 24 mm.

Povprašuje se pa po sledečem blagu:

Trami: Naročilo S/05. Marka: Črna pika v glavi. 3/3 30 kom. 5 m; 3/4 50 kom. 4 m, 150 kom. 5 m, 150 kom. 6 m, 40 kom. 7 m; 4/4 120 kom. 5 m; 4/5 350 kom. 5 m, 450 kom. 6 m, 30 kom. 7 m; 5/6 50 kom. 6 m, 100 kom. 7 m; 7/9 10 kom. 7 m. — Cena naj se glasi feo vagon Sušak pristanišče.

Vsako množino suhih bukovih okroglic, cena feo vagon meja via Postojna tranzit.

2 do 3 vagona bukovih neobrobjenih plohov, debeline 27 mm, kvaliteta monte, blago zdravo, suho. Cena feo vagon meja via Postojna tranzit.

Več vagonov čistih testonov, dobro izdelanih od 19 cm naprej, z najmanj dve tretjini od 24 cm naprej. Cena naj se glasi feo vagon meja Postojna.

Antene: 50 kom. 24—28 m dolžine, premer v sredini 27—35 cm na koncu 8—10 cm; 20 kom. 10—13 m dolžine, premer v sredini 23—27 cm, na koncu 5—8 cm; 30 kom. 14 do 17 m dolžine, premer v sredini 12—14 cm, na koncu 3—5 cm. Antene lepe, ravne in polne, jelove ali smreka, zimske sečnje, feo vagon nakladalna postaja.

Letvice, smreka, jelka, 12 × 60, 12 × 70, 12 × 80 mm, 14 × 60, 14 × 70 mm, 13 × 60, 13 × 70, 13 × 80 mm, 14 × 80 mm, 18 × 60 mm, 18 × 70, 18 × 80 mm, od 1 do 3-50 m ali samo 4 m ali od 2 m naprej. Cena feo meja Postojna.

Kratice (smreka, jelka) od 12 do 24 mm, po možnosti od 10 do 30 cm širine, vezane. Cena feo vagon meja Postojna.

1000 kom. brzojavnih drogov (smreka, jelka, hor) 7 m in 200 komadov 8 m s premerom v vrhu od 9 do 11 cm. — Cena za m³ feo vagon Sušak pristanišče.

6 komadov jelovih tramov, tesanih glavaglava, 24/29 ali 26/29 cm, od 18 do 20 m dolgih, kompeltirani z merkanjbnimi trami. Cena feo vagon nakladalna postaja.

Trami: 8/8 cm 4 m 300 kom., 5 m 200 komadov; 8/10 cm 4 m 500, 5 m 200, 6 m 100 komadov; 11/11 cm 4 m 400, 5 m 700, 6 m 300 komadov; 11/13 cm 4 m 300, 5 m 1200, 6 m 900, 7 m 200, 8 m 100 kom.; 13/16 cm 4 m 100, 5 m 100, 6 m 200, 7 m 200, 8 m 50 komadov; 16/19 cm 8 m 10, 9 m 10, 10 m 10 komadov; 19/21 cm 9 m 10, 10 m 10 komadov. — Cena naj se glasi franko vagon nakladalna postaja.

3000 komadov brzojavnih drogov, dobavnih v treh delih po 1000 komadov in sicer: 80% od 8 m, premera v vrhu 11½—13 cm; 20% od 6-50 m, premera v vrhu 10½ do 12 cm; 20% od 9 m, premera v vrhu 11½ do 12 cm; 20% od 10 m, premera v vrhu 11½—12 cm; 20% od 12 m, premera v vrhu 11½—12 cm. — Cena feo vagon meja Postojna ali Sušak pristanišče.

4 vagona hrastovih suhih drv, meterskih, cena feo vagon meja Postojna.

24 komadov borovih, odnosno hrastovih pilotov, 17 m dolgih in 24 komadov 15 m dolgih, s premerom v vrhu 24 cm, s srednjim premerom 30 cm, zdravih, obeljenih, ravnih. Cena feo vagon nakladalna postaja.

Ca. 300 m³ desk, smreka, jelka, III., 40 mm od 1-50 m do 3 m.

Deske, smreka, jelka, 18 mm, 4 m, lahko konične, od 10—16 cm.

Letve, smreka, jelka, in sicer: ca. 10 m³, 6 × 3 cm, 4 m; ca. 10 m³, 6 × 3 cm, 4-50 m; ca. 5 m³, 6 × 3 cm, 5 m; ca. 30 m³, 5 × 3 cm, 4-50 m; ca. 8 m³, 4 × 2-50 cm, 3 m; ca. 10 m³, 4 × 2-50 cm, 4 m. — Cena feo vagon meja Postojna.

Remljani: 100 m³ 38 × 78 mm 4 m; 30 m³ 34 × 68 mm 4 m; 50 m³ 78 × 78 mm 4 m; kvaliteta I., II., III., monte, o. s. t. o. b. a. Cena feo vagon Sušak pristanišče.

Trami: 4/5 200 kom. 5 m, 30 kom. 6 m, 55 kom. 7 m; 5/6 30 kom. 7 m, 20 kom. 9 m, 64 kom. 10 m, 16 kom. 11 m, 19 kom. 12 m; 6/7 18 kom. 10 m, 9 kom. 11 m, 10 kom. 12 m; 6/8 80 kom. 5 m, 100 kom. 6 m, 20 kom. 10 m, 17 kom. 11 m, 18 kom. 12 m; 7/9 30 kom. 5 m, 52 kom. 6 m, 20 kom. 10 m, 5 kom. 11 m, 10 kom. 12 m; 8/10 10 kom. 10 m, 5 kom. 12 m. Cena naj se glasi fco vagon Sušak pristanišče.

Trami: 4/4 30 kom. 6 m, 30 kom. 7 m, 20 kom. 8 m; 4/5 30 kom. 7 m, 30 kom. 8 m, 20 kom. 9 m, 30 kom. 10 m, 10 kom. 11 m; 5/6 20 kom. 5 m, 30 kom. 6 m, 20 kom. 7 m, 10 kom. 8 m, 20 kom. 9 m, 15 kom. 10 m, 10 kom. 11 m, 10 kom. 12 m; 6/7 20 kom. 6 m, 25 kom. 9 m, 15 kom. 10 m, 10 kom. 11 m, 10 kom. 12 m; 6/8 50 kom. 5 m, 80 kom. 6 m, 30 kom. 7 m, 20 kom. 8 m, 20 kom. 9 m, 20 kom. 10 m, 15 kom. 11 m; 7/9 30 kom. 5 m, 60 kom. 6 m, 30 kom. 7 m, 10 kom. 8 m, 10 kom. 9 m, 5 kom. 10 m, 5 kom. 11 m; 8/10 2 kom. 10 m, 3 kom. 11 m, 2 kom. 13 m.

Deske, smreka, jelka: 100 do 150 m² desk, 24 mm, 4 m, kvaliteta III. in IV.

Remeljni, smreka, jelka: 100 m³ polmorav, 38/78, 4 m dolžine.

Trami: 200 m³ (U. T.) se rabi na podlagi poslanih oferiranih not. — Cena fco vagon meja via Postojna tranzit.

2000 m³ hrastovih neobrobjenih plohov, od 2:30 m dolžine naprej, od 60 mm debeline naprej in od 20 cm širine naprej, blago mora biti zdravo, izključene so gnjile grče, ne mešcasto. — Tozadevne ponudbe naj se stavijo od 15—20. januarja 1930. Cene naj se glasi fco vagon Fiume tranzit ali fco vagon meja via Postojna tranzit. Za enkratni prevzem se mora blaga pripraviti najmanj 100 kubičnih metrov.

Pragovi: 100.000 kom, bukovih pragov, 70% I. serije in sicer: 2:60 x 24 x 14 x 15 in 30% serije, 2:60 x 21 x 12 x 13 cm. Tolerirata se zdravo srce. Cena fco vagon Sušak pristanišče.

500 m³ bukovih testonov, od 20 mm, 2:25 m dolžih, od 10—30 cm širokih, 1/2 širokih, 1/3 ozkih. Cena fco vagon prihod Sušak pristanišče. Plačilo proti akreditivu.

15 do 20 vagonov smrekovih plohov, neobrobjenih, 100 mm debeline, dolžina 4 in 4:50 m. Roba mora biti lepa in zdrava.

2 vagona suhih hrastovih drv (cepanice). Cena fco vagon meja via Postojna tranzit.

Ponudbe:

Trami: Prva partija: 8/8 ca. 5 m³ 4 m, ca. 5 m³ 5 m; 8/11 ca. 5 m³ 4 m, ca. 5 m³ 5 m, ca. 5 m³ 6 m; 11/11 ca. 5 m³ 4 m, ca. 10 m³ 5 m, ca. 10 m³ 6 m; 11/13 ca. 5 m³ 4 m, ca. 15 m³ 5 m, ca. 15 m³ 6 m, ca. 10 m³ 7 m; 13/16 ca. 5 m³ 5 m, ca. 30 m³ 6 m, ca. 30 m³ 7 m. — Druga partija: 8/8 ca. 50 kom. 4 m, 50/5 m; 8/11 ca. 50 kom. 4, 50/5, 50/6 m; 11/11 ca. 100 kom. 4, 100/5, 100/6 m; 11/13 ca. 100 kom. 4, 200/5, 200/6, 100/7, 25/8 m; 13/16 ca. 50 kom. 4, 50/5, 100/6, 100/7, 50/8 m; 16/19 ca. 10 kom. 8, 10/9, 10/10 m; 19/21 ca. 10 kom. 9, 10/10 metrov.

10 vagonov polsuhih bukovih drv, 1 m dolžine z 10% okroglic.

Večja množina bukovih hlodov, franco vagon nakladalna postaja.

150 m³ lepih hrastovih hlodov I, II a. Cena franko vagon nakl. postaja.

50 m³ lepih hrastovih hlodov I, II a. Cena franko vagon nakl. postaja.

2 vagona desk, 38 mm, 4 m, I, II, III., monte, večina smreka, lahko konične, media 22/23 cm.

Parjena orehovina.

Drva, mehka, v kolobarjih 20 x 50 cm.

Žitni trg.

Kupčija s pšenico je v poslednjem tednu postala bolj živahna, ker je čvrsta tendenca na inozemskih tržiščih, oživila povpraševanje. Producent je pri oddaji postal precej rezerviran in zahteva vedno višje cene, katere se mu morajo tudi dovoliti, če se hoče priti do blaga. — Pri nas so se cene dvignile za 5 par in sicer na Din 207:50 franko nakladalna

poslaja in plačljivo proji duplikalu za 78 kg težko blago. — Pšenica slabšeje kvalitete je v razmerju ceneja.

Tržišče za koruzo je ostalo neizpremenjeno in so zadosni dovozi prepričali vsako spremembo cen, ki se menda tudi v doglednem času ne bodo izboljšale, ker so zelo velike zaloge blaga.

Pšenična moka se pri 10 par višjih cenah živahno trguje in se bodo cene bržčas z ozirom na čvrsto tendenco pšenice še povišale. Zalog pšenične moke nularice ni in so mlini ali popolnoma razprodani ozir. lahko vsako izdelano količino oddajo. — Tudi interes za črne moke je boljši kot je bil v minulem tednu in se pričakuje, da se bo odjem črnih mok v naslednjih dneh tudi še izboljšal.

Za oves je večji interes, kakor v minulem tednu in se zahteva tudi že 2 do 5 par višje cene. — Zanimanje je posebno za boljše kvalitete, ki se bodo lahko uporabile pri nas za seme, ker je naš domač oves kvalitativno letos razmeroma slab.

Jecmen in rž se trguje le v manjših količinah.

V minulem tednu je bilo zaključeno na Ljubljanski borzi: 150 q koruze, 50 q ovsu in 100 q pšenice.

Cene so bile sledeče:

Bačka pšenica nova: 79 kg, 2% prim., mlevska vozšina, slov. post., dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 255—257:50.

Bačka pšenica nova: 78 kg, 2% prim., mlevska vozšina, slov. post., dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 250—252:50.

Bačka pšenica nova: 77 kg, 2% prim., mlevska vozšina, slov. post., dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 247:50—250.

Sremska pšenica: 80 kg, 2% prim., mlevska vozšina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 245—247:50.

Sremska pšenica: 77 kg, 2% prim., mlevska vozšina, slov. postaja, promptna dobava, plačilo v 30 dneh, Din 237:50—240.

Slavonska pšenica: 77 kg, 2% prim., mlevska vozšina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 235—237:50.

Rž: 72/73 kg, 2% prim., mlevska vozšina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 202:50—205.

Pšenična moka O/G: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačilo po prejemu blaga, Din 375—380.

Umetno sušena nova koruza: mlevska vozšina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 180—182:50.

Umetno sušena nova koruza: navadna vozšina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, Din 185—187:50.

Času primerne suha koruza s kvalitetno garancijo do namembne postaje, promptna dobava, Din 157:50—160.

Jecmen bački ozimni: 68/67 kg: 185 do 190 Din.

Jecmen bački ozimni: 68/64 kg, 170 do 175 Din.

Oves bački novi: 68/64 kg, Din 192 do 195.—

Tendenca za vse vrste čvrsta.

POTROJENA NAROCILA RUSIJE V ANGLIJI.

Do oficialnih ruskih poročilih so londonska sovjetska trgovska zastopstva naročila v oktobru in novembru na Angliškem za 3.750.000 funtov blaga, to je trikrat toliko kot v istih mesecih leta 1928. Rusi pravijo, da so ta pomnožena naročila posledica vzpostavitve normalnega razvoja med Veliko Britanijo in Zvezo Sovjetskih republik.

Razno

Borza dela v Mariboru. Od 22. do 31. decembra je dela iskalo 132 oseb, t. j. 82 moških in 50 žensk, službenih mest je bilo 64 prostih, delo je dobilo 76 oseb in sicer 46 moških in 30 žensk, odpotovalo jih je 27 in koncem tedna jih je ostalo še 571 v evidenci. Od 1. januarja do 31. decembra pa je dela iskalo 5827 moških in 3983 žensk, 5278 službenih mest je bilo prostih, odpotovalo jih je 4180, odpadlo pa 1631.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 9 viničarskih rodbin, 4 majarji, 1 kravar s sinom, 11 hlapcev, 2 švicarja, 20 gozdnih delavcev, 10 rudarjev, 1 delavec za pregledovanje jajc, 1 elektroinstalater, 1 sodar, 1 čevljar, 1 krojaški prirojevalec, 1 mlinar, 1 plačilni natakar, 12 ključavničarjev, 10 mizarjev in 3 kovači za tovarno vagonov v Srbiji, 1 lesostrugar, 1 prekajevalec, 1 raznašalec kruha, 1 slaščičar, več vajencev (zlatarske, čevljarske in pekavske obrli in trgovske stroke), kakor tudi 3 deklet, 4 kuharice, 6 služkinj, 1 kuharica k financem, 1 varuška, 1 vzgojiteljica, 1 servirka, 1 postrežnica, 6 služkinj za Srbijo, 1 pletilka, 1 bolniška postrežnica, 1 šiviljska vajenka.

Rapidno naraščanje angleškega deficita. Churchill je sestavil cenitve o proračunu 1929/1930, in se vidi sedaj, da je deficit dohodkov že v prvih devetih mesecih proračunskega leta dvakrat tako velik kot je bil predviden za vse finančno leto. Dohodki prvih devetih mesecev znašajo namreč 418:5 mil. funtov, izdatki pa 588:3 mil. funtov.

Trzna poročila

BAISSE ZITA L. 1929.

Ob začetku izvozne kampanje 1929 je bila tvorba cen pod vplivom neugodnih poročil o stanju koruze v Argentini. Za pšenico so mogli dobiti jugoslovanski producenti tedaj 200 Din. Koruza se je prodajala vnaprej po 150 Din in še višje. A večina kmetov je smatrala to ceno tedaj za nezadostno in ni izrabila prilike. Čakali so na zboljšanje cen, a jih je upanje temeljito varalo. Glede splošnega svetovnega pridelka se more reči, da je zaostal leta 1929 za prejšnjim letom za ca. 100 milijonov meter-skih stlofov. A preostalo je iz leta 1930 še okoli 130 milijonov stlofov in prišel je zraven še nadpovprečni zaključek v onih državah, ki žito uvažajo. Haussešpekulacija Amerikancev se je temeljito izjalovila. Tudi glede koruze se marsikakšno upanje ni uresničilo. Še v avgustu in septembru so izvažali iz Jugoslavije staro koruzo. Vsled slabega koruznega pridelka v letih 1927 in 1928 je tudi slanje živine nazadovalo. V vsej Evropi so bila v zadnjih dveh letih krmlila zelo draga. Ameriška svinjska mast je bila cenejša kot jugoslovanska, in ni za

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN LJUBLJANA

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav i rudninske vode.

Točna in solidna posredništvo! Zahtevajte cenik!

jugoslovanskega kmela praščereja niti toliko rentabilna kot prej kdaj. Dalje moramo pomisliti, da je bil evropski pridelkar jecmena leta 1929 dober, vsled česar trpi koruzna kupčija. Rumunija in Bolgarija prodajata velike množine koruze in tudi v Argentini pričakujejo letos dobro koruzno letino. Danes cena koruze pri nas ni nizka, vendar gre prodaja počasi izpod rok in se je treba vprašati, če se ne bo vendarle v večji izmeri treba prijeti zopet praščereje.

Mariborski noveletni trg, kateri se je vršil 28. decembra 1929, je bil radi slabega snežnega vremena slabo založen in tudi slabo obiskan. Slaninarji so pripeljali iz 14 občin na 59 vozeh 173 zaklanih svinj, 1 telico, 21 kg svinjskih pljuč, 30 kg svinjskih jeter in 78 kg črevesne masti na trg (29. decembra 1928 pa je bilo kljub hudi zimi na 86 vozeh 233 zaklanih svinj na trgu). Cene mesu so bile neizpremenjene. — **Perutnina in druge domače živali.** Teh je bilo samo okoli 100 komadov. Cene, katere so nekoliko poskočile, so bile: piščancem 35 do 60 Din, kokošim 45 do 60 Din, racam, gosem in puranom 60 do 150 Din, domačim zajcem pa 15 do 20 Din za komad. Rib in tudi divjih zajcev ni bilo na trgu. **Krompir, zelenjava, druga živila, cvetlice.** Kmelje so pripeljali samo dva voza krompirja in čebule v mesto. Cene so bile krompirju 1:20 do 2 Din, kislemu zelju 4, kislji repi 2, čebuli 2:50 do 3:50, česnu 10 Din za kg, maslu 40 do 60 Din za 1 kg, mleku 3 do 3:50, smetani 12 do 14, bučnemu in olivnemu olju 18 do 22 za 1 liter, jajcam 1:50 do 2:25 za komad. Cvetlicam, od katerih pridejo le one iz Italije in Francije v poštev, je bila cena 3—7 Din za komad. Sadje: jabolka 4 do 8 Din, hruške 6 do 12 Din za 1 kg.

Lončena in lesena roba. Te je bilo to pot zelo malo na trgu, ker so Ribničani šli za praznike domov. Cene so bile 1 do 25 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Radi božičnih praznikov ni bilo ne 24. ne 28. decembra niti slame niti seno na trgu.

Veletrgovina A. Šarabon
 Telefon 2666 v Ljubljani Telefon 2666
 priporoča
špecerijsko blago, raznovrstno liganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo. — Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom
 Ceniki na razpolago

USTANOVLJENO 1852
TEOD. KORN
 LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8
 (PREJE HENRIK KORN)
 KROVEC, STAVBNI, GALANTERIJSKI IN OKRASNI
 KLEPAR / INSTALACIJA VODOVODOV / NAPRAVA
 - STRELOVODOV / KOPALIŠKE IN KLOSETNE -
 NAPRAVE / CENTRALNA KURJAVA

TISKARNA MERKUR
 TRG.-IND. D. D.
 LJUBLJANA
 Gregorčičeva ul. 28. Tel. 2552
 se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatuske, tabele, letake I. t. d. Knjižovalna delo izvršuje v LASTNI KRAKOVNICI

KUVERTA
 DRUŠBA S. O. Z.
 Tvornica kuvert in konfekcija papirja
 LJUBLJANA
 Vožarski pot 1 Karlovska c 2

Prva ljubljanska velepražarna za kavo
KAROL PLANINSEK
 LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 20
 priporoča
praženo kavo vseh vrst
 Vsaki dan sveže blago. . . . . Najstarejše domače podjetje te stroke. . . . . Telefon štev. 3204.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!